

DOI 10.26886/2520-7474.2(46)2021.4

UDC: 739:682

**TRANSFORMATION OF TRADITIONAL CRAFT INTO MODERN
ARTISTIC BLACKSMITHING**

Svitlana Rohotchenko, Postgraduate student

<https://orcid.org/0000-0002-6353-8591>

e-mail: tsv-inform@ukr.net

Modern Art Research Institute Academy of Arts of Ukraine, Ukraine, Kyiv

The subject of the study is the author's special culturological approach to the development of modern domestic artistic blacksmithing, that is based on specific examples of the use of traditions and the involvement of innovative components in the development of blacksmithing. The article highlights the historical stages of development of blacksmithing as a craft of the past and its transformation into modern art. The purpose of the study is to try to determine the factors that directly influenced the overall formation of the state of modern Ukrainian blacksmithing.

The methodology of the study is based on the principles of creative activity of blacksmiths, the study of scientific works of modern blacksmith theorists, art critics, culturologists and is aimed at comprehensive awareness of the specialized link of fine arts - artistic blacksmithing of Ukraine in the last third of the twentieth century to the present day and the factors that influenced the process of destruction and revival of ancient craft. Methods that were applied in the course of the study are comparative-historical, typological, systemic, analytical, source-critical. The author also used an interviewing method involving audio recording to create a database.

Key words: Artistic blacksmithing, blacksmith, art, traditions, innovations.

аспірантка, Роготченко С. В., Трансформація традиційного ремесла у сучасне ковальське мистецтво / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України, Україна, Київ.

Предметом дослідження є пропонуванний автором спеціальний культурологічний підхід щодо розвитку сучасного вітчизняного художнього ковальства, побудований на прикладах використання традицій та залучення інноваційних складових у процес розвитку ковальської справи. У статті висвітлюються історичні етапи розвитку ковальства як ремесла у минулих періодах і трансформацію його у сучасну художню творчість. Метою дослідження є намагання визначити фактори, що безпосередньо мали вплив на загальне формування стану сучасного українського ковальського мистецтва.

Методологія написання дослідження спирається на засади творчої діяльності ковалів, на вивчення наукових робіт сучасних теоретиків ковальства, мистецтвознавців, культурологів і спрямована на усебічне осмислення вузькопрофільної ланки образотворчого мистецтва – художнього ковальства України останньої третини ХХ – століття до наших днів та тих чинників, що впливали на процес нищення і відродження старовинного промислу. Під час написання статті були застосовані порівняльно-історичний, типологічно-системний, аналітичний, джерелознавчий методи.

Ключові слова: художнє ковальство, коваль, мистецтво, традиції, інновації.

Вступ. Ковальське мистецтво, як художня і культурна практика, сягає давнини, пройшовши шлях від ремесла до творчості. В Україні це мистецьке явище не достатньо досліджено у контексті формування

вітчизняної культури. Сьогодні переосмислення досвіду майстрів та митців у галузі ковальства сприятиме верифікації історико-культурних процесів, які впливали на його розвиток, виявленню національної, регіональної та локальної специфіки. Дана стаття написана у контексті теми дисертаційного дослідження «Художнє ковальство Київщини 1970-ті – 2010-ті роки: соціокультурний аспект», що виконується в Інституті проблем сучасного мистецтва НАМУ.

Автор зосереджує увагу на соціокультурному контексті розвитку художнього ковальства 1970-х – 2010-х років, що уможливить вирішення неохоплених раніше вітчизняним мистецтвознавством та культурологією проблем існування ковальського промислу та художнього ковальства України. Унікальність вітчизняної металопластики, поширилася на такі різновиди як скульптура, концептуальне мистецтво, просторові композиції, «рухливе» мистецтво, в яких складовою творчого компоненту часто виступає класичне ковальство пояснює актуальність задекларованої теми.

В історичному зрізі пропонується дослідити образ коваля – ремісника та майстра – як соціокультурний феномен. Трансформація образу коваля як борця за справедливість знівельовала ремісничі і мистецькі здобутки професії. Заборона професії коваля-художника, як особистості, протягом 1930-х – 1960-х рр. призвела до фактичної зупинки розвитку одного з різновидів металопластики – ковальства.

Мета дослідження визначити соціокультурну складову сучасного українського художнього ковальства на прикладі Київщини.

Об'єктом дослідження виступає українське художнє ковальство.

Предмет дослідження трансформації вітчизняного ковальського ремесла у сучасну художню творчість.

Публікації фахівців. Джерельна база досліджень складається з публікації вітчизняних і закордонних мистецтвознавців та істориків.

Одним з перших дослідників художнього металу була київський мистецтвознавець Л. Жоголь. 1978 року вийшла друком її книга «Декоративне мистецтво в інтер'єрі суспільних споруд» [3]. Один з розділів книги присвячено металу і дереву. Мистецтвознавець однією з перших дослідила використання художнього металу у декоруванні громадських споруд.

Настільною книгою радянських ювелірів та ковалів було видання В. Марченкова «Ювелірна справа» [6], в якій відмічалось, що технології багатьох процесів ковальства і ювелірного мистецтва тотожні і взаємозамінні. І якщо технологічної карти виготовлення ковальського виробу до 1990-х років для широкого загалу не існувало взагалі, то технологія виготовлення ювелірних виробів кустарним способом була детально прописана в книзі В. Марченкова. Звичайно, її використовували не лише ювеліри, але й ковалі, ливарники, емальєри, скульптори. Для СРСР, де індивідуальне ковальство та індивідуальне виготовлення ювелірних творів довгі роки було під заборонаю, вихід у світ такої книги став подією.

Важливою стала стаття про ковальський промисел та ковальське мистецтво П. Жолтовського та Л. Зязевої «Художній метал», вміщена у томі «Історії українського мистецтва» [4].

Важливе значення мав посібник, опублікований 1982 року, «Художнє ковальство та слюсарне мистецтво», написаного празькими дослідниками К. Богманом і Г. Семерак [12]. Практично вперше на території СРСР секрети виготовлення ювелірних і ковальських виробів були пропоновані широкій аудиторії. К. Богман та Г. Семерак позиціонували мистецтво кованого металу не тільки у якості металевих виробів, а як можливість, в якій художники використовують досягнення в області науки обробки металу, як новий рубіж у міждисциплінарних

відносинах між наукою і мистецтвом. Переважна більшість праці була присвячена технічній стороні творів.

Багато зусиль для вивчення київського ковальства доклав В. Могилевський, який захистив дисертацію на тему «Кований метал Києва кінця XIX – початку XX сторіччя» [7]. Заслуга дослідника, перш за все полягає, у тому, що він привернув увагу мистецтвознавчої спільноти до проблем дослідження власного мистецтва. На період написання ним дисертаційної праці ще зберігалось достатня кількість зразків вітчизняного мистецтва кованого металу, які прикрашали будинки, що були збудовані на межі XIX та XX сторіч. В. Могилевський дослідив архівні документи і віднайшов імена власників кузень та їх працівників.

Важливими для даної роботи є дослідження, оприлюднені у спеціалізованому всеукраїнському журналі «Журнал про метал», що виходив у Донецьку упродовж 2004–2009 років, а пізніше продовжував виходити у електронному форматі у вигляді онлайн-журналу «Сайт про метал».

У Донецьку у видавництві КП «Регіон» 2007 року виходить знакова для України книга «Художнє ковальство України. Книга 1. Відродження». Укладач і редактор Ігор Руденко. На 120 сторінках кольорового видання автор докладно розповідає про здобутки кращих кузень і індивідуалів-ковалів України. Кілька сотень ілюстрацій дають вичерпну картину вже зміцнілого національного мистецтва ковальської справи [19].

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи бурхливий розвиток сучасного художнього ковальства автор звертається до традицій ковальського промислу, відомого з V тисячоліття до нашої ери. У даному випадку традиція стає ключем до розуміння багатьох процесів,

що формували сьогоднішній стан ковальської справи, трансформованої з ремесла у самостійну художню творчість.

В. Скуратівський підкреслював, що традиція присутня у більшості суспільств і є важливою складовою практично у кожній культурі. У такий спосіб традиція стає однією з підвалин розвитку культури[14].

З усіх видів, підвидів, напрямків образотворчого мистецтва ковальське ремесло і трансформоване з нього у наступних часових періодах ковальське мистецтво є одним з найстаріших в історії образотворчого мистецтва.

Як стверджував один з найвідоміших дослідників ковальства в Україні В. Могилевський «Метал кували здавна. І так само давно ковальське ремесло стало мистецтвом» [8, с.123].

Як стверджує кандидат мистецтвознавства Н. Литвинчук: «Чільне місце в системі традиційного виробництва посідало металообробництво. Одним із найбільш рівномірно розповсюджених на території України ремесел було ковальство, воно здавна забезпечувало містян та селян залізними виробами: інструментарієм, землеробським реманентом і різноманітними вжитковими предметами» [5].

Широке застосування металу від примітивних ковальських виробів до витворів високого мистецтва однозначно виокремлюють художнє ковальство у окрему індивідуальну ланку національного мистецтва. Кованим художнім виробам притаманна особлива виразність. Стосовно українського традиційного ковальства слід зазначити, що воно мало спадковий зв'язок із металевими промислами трипільської, скіфської, сарматської, венедської культур.

М. Тупчієнко – кандидат, історичних наук, доцент кафедри суспільних наук та документознавства Кіровоградського національного технічного університету стверджує, що «Металургія й ковальство

належать до найдавніших ремесел, що виникли ще в IV тис. до н. е. Особливе місце займала чорна металургія, тобто виробництво та обробка заліза, оскільки освоєння й поширення металу поклало початок новій археологічній епосі — ранньому залізному віку (кінця II тис. до н. е. — середини I тис. н. е.)» [17, с.91].

У дослідженні періодів історії світового та українського художнього ковальства автор підтримує версію, запропоновану Івано-Франківським педагогом В. Городецьким, що була розроблена на кафедрі декоративно-прикладного мистецтва і етнотрипльського національного університету імені Василя Стефаника й оприлюднена у навчально-наочному посібнику «Основи ковальського мистецтва» за спеціалізацією «Художня обробка металу» В. Городецьким [1].

Українське художнє ковальство за думкою автора слід роздивлятися від періоду трипільської культури, про що свідчать численні археологічні розкопки. Тобто відлік мистецької складової художнього ковальства слід починати з кінця четвертого тисячоліття до нашої ери, коли у лісостепах Придніпров'я та Придністров'я виникла Трипільська культура. Цю дату не слід плутати з часом, коли взагалі було зафіксовано ремесло коваля. Перші вироби з міді, що були знайдені на території сучасної України, археологи відносять до періоду у близько п'ять тисяч років тому.

В. Городецький у навчальному посібнику пише: «Ця культура хліборобів і осілих скотарських племен, характерна виготовленням розписної кераміки та технології виготовлення мідних виробів, які були виготовлені досвідченими майстрами, які вміли розковувати мідь в тонкі пластини і надавали їм потрібну форму наступною обрубкою і обрізуванням країв, вони також навчились розрубувати масивні куски міді і згинати на формах потрібного профілю, досягли досконалості в техніці зварки, витяжки, пробивки отворів» [1, с. 16]. Також

В.Городецький пропонує версію, згідно якої «Трипільська культура досліджена у багатьох поселеннях Правобережної України, на лісостепових просторах від Дніпра до Буга та Дністра. Морфологія трипільських знахідок з повною очевидністю показує їх близькість до виробів балкано-карпатських майстрів. Така близькість виявляє себе не тільки на рівні аналізу дрібних знарядь та прикрас» [1, с. 16].

Археологічні розкопки на території нинішньої України велися активно починаючи з другої половини XIX сторіччя. Головною у археологічних розкопках тема ковальства практично ніколи не була, але артефакти знайдені під час вивчення життя та побуту людини на теренах України по всяк час стикалися з ковальським та ювелірним промислами. Так ковальство посіло чільне місце у звітах археологічних експедицій, а учені дня сьогоднішнього мають щасливу можливість використовувати для своїх досліджень здобутий раніше безцінний матеріал.

Ковалі ранньотрипільської культури застосовували практично усі відомі зараз прийоми ковальської майстерності. Вони вправно гнули, рубали, плющили, витягали дроти, застосовували пробійники, а також користувалися ковальським зварюванням розігрітих у горні деталей і тиражним у сучасному розумінні промислом, вибиваючи орнамент на розігрітому листі металу, що був заздалегідь викарбований на міцному ковадлі.

Автор погоджується з В.Городецьким, який пише: «Високий професіоналізм трипільських ковалів проявляється також при аналізі технічної культури виконання ними конкретних ковальських операцій» [1, с. 19]. Тобто, можна зробити висновок, що традиції вітчизняного художнього ковальства починаються з періоду, що датується п'ятьма тисячами років до нашої ери.

Залізний вік на українських землях приходить з початком епохи скіфів, тобто з сьомого століття до нашої ери. Уже з того часу існує документальне підтвердження роботи коваля. Численні археологічні експедиції, що вели розкопки поселень скіфів на території сучасної України знаходили велику кількість артефактів, що свідчили про наявність ковальського ремесла і, що особливо важливе для даного дослідження, наявність орнаменту на мечах, сокирах, кинджалах, списах. Також велика увага приділялася кінській зброї, адже скіфи вели кочовий спосіб життя.

Найбільше орнаментів скіфського періоду було знайдено саме на зброї, адже кінь в уяві скіфів відігравав мало не сакральне значення. До прикрашання зброї скіфи ставилися з особливою повагою. Мистецтвознавець І. Старенький досліджував старовинне ковальське та ювелірне ремесло і дійшов справедливого висновку, що у скіфів була справжня пристрасть до красивих речей. Вони отримували задоволення, прикрашаючи себе, своїх коней і предмети побуту. Їхня любов до ювелірних виробів проявилася у всьому.

Найкрасивіші з них були, природно, знайдені в царських могилах, у яких незмінно небіжчики прикрашалися золотими діадемами, головними уборами, поясами, сережками, кільцями, крученими намистом і браслетами, підвісками, амулетами, намистинами, гудзиками та пряжками і медальйонами. Довгі вузькі стрічки зустрічаються дещо рідше; їх використовували тільки як головні прикраси. У свою чергу, головні убори дуже різноманітні, починаючи від золотих, прикрашених дорогоцінними каменями діадем, ажурних ободків висотою до 4 дюймів або золотих шапок на підкладці зі шкіри чи червоної повсті і закінчуючи різьбленими дерев'яними коронами або рельєфними шкіряними вежами, приробленими до верхівок повстяних ковпаків.

У більш бідних могилах схожі предмети зроблені здебільшого швидше з бронзи й заліза, ніж із золота, і все ж навіть у цих випадках та ж любов до пишного оздоблення виражена з не меншим мистецтвом і тонкістю, ніж у виробах із більш дорогих матеріалів [16].

Ковальський та ювелірний промисли мали багато спільного і часто виконувалися однією людиною чи групою осіб, що працювали разом. Підтвердженням тому слугують численні колекції, що експонуються зараз у історичних, художніх та краєзнавчих музеях. До прикладу «<...> наукові фонди НІКЗ «Чигирин» налічують понад 35 тисяч одиниць зберігання, у тому числі археологічні предмети – близько 6 тисяч. Їх основу становлять археологічні колекції.<...> У племен Чорноліської культури існував розвинутий стійкий чітко виражений набір прикрас особистого туалету. Серед них особливе місце займають бронзові масивні браслети, литі за восковою моделлю» [2]. Можна погодитися з Н. Литвинчук, яка стверджує, що «Неабиякої технічної та художньої довершеності ковальське ремесло досягло в XI–XIII ст. Давньоруські ковалі були не лише універсалами, а й поділялися на категорії відповідно до напрямку спеціалізації» [5].

Суспільство вимагало збільшення ковалень у зв'язку з необхідністю виготовлення зброї, реманенту для сільського населення, а також участі залізних деталей у будівництві, що активно запроваджувалося у містах часів Київської Русі. Зрозуміло, що видобуток заліза став одним з основних важелів, що до виникнення нових кузень. Переважно вони будувалися в районах видобутку залізної руди. Дослідження архівних матеріалів дали змогу зробити висновок, що «Практично з часів Київської Русі виникають кузні як окремі професійні виробництва. Кузня, або, як її називали в ті часи, ковальня мала певну специфіку, бо потребувала спеціального обладнання» [9, с. 97].

Також відомо зі звітів Академії наук УРСР, що археологічні експедиції, які працювали у центральній Україні віднайшли залишки ковальських підприємств. «Це ковальні сіл Дорогинки, що на Фастівщині, Деснянки, що на правому березі річки Десна поблизу селища Літочки, на хуторі поблизу нинішнього розташування селища Боярка. Практично при кожній зі згаданих археологічних розкопок були виявлені горни та залишки металу, що підтверджувало саме ковальське призначення печі» [9, с. 97].

У XVIII ст. Київ стає головним центром центральної України у галузі ковальства та художньої обробки металу. Розвиток ковальської справи пов'язаний із збільшенням числа замовників. До покупців металевої продукції крім заможного міщанства і шляхти додаються козацькі очільники. Слушно зазначає кандидат технічних наук В. Ус: «У відповідь на запити відомих архітекторів В. та А. Беретті, Ф. Маховича, П. Спарро та ін. архітектурні форми набувають лаконічності, їх образну сферу визначають мотиви геометричної зооморфної і рослинної орнаментики. Значного поширення набувають ажурні композиції у виготовленні віконних ґрат, садових та паркових решіток, брам, огорож, металевих шпилів, а також у предметах інтер'єру» [18, с. 199].

Межа XIX–XX століть характерна великою кількістю різноманітних технічних винаходів, що у свою чергу вплинули на розвиток художнього ковальства. Важку ручну ковальську працю замінило зварювання, застосування прокатного та штампованого виробництва деталей. Звичайними інструментами у кузнях стали гайкові ключі, пристрої для нарізання різьб, електричні пили, пневматичні ножиці. Традиційна ковальська техніка, що своїм корінням сягала у далечінь століть водночас перетворилася на другорядну. Разом з нею видозмінювалася ковальська національна традиція, трансформуючись у глобальну міжнародну.

Художня складова ковальських виробів з настанням ХХ століття почала активно спрощуватися, але разом з тим професійне ковальство процвітало. Автор статті у минулих дослідженнях писав: «Кількість кузень у перше десятиліття ХХ століття зросла вчетверо. Однак, після жовтневого перевороту 1917 року робота в них призупинилася. Решта кузень виконували лише господарські замовлення: цвяхи, скоби, підкови, рідше цвинтарні огорожі. Зупинка розвитку мистецтва «великого металу» тривала практично до початку 1970-х років» [10, с. 68].

Соціальна й економічна ситуація у країні початку нового століття з революціями та війнами не сприяла розвитку мистецтв. Художнє ковальство в Україні загалом і у столиці зокрема проіснувало до моменту тотального закриття міських ковальських виробництв. Революційні процеси у політиці та у культурі держави жодним чином позитивно не позначилися на художньому ковальстві. Ковальське мистецтво потрапило під визначення «буржуазне» і на пів століття припинило своє існування.

Автор вважає, що «Викривлення розвитку одного з найстаріших видів мистецтва в Україні — мистецтва ковальської справи — слід досліджувати та розтлумачувати з історичної та соціокультурної точок зору» [11, с. 182]. Поруч з «суворим стилем» у художніх майстернях Києва доби 1960-х років зароджувався «сучасний стиль». За висловом Л. Смирної його «<...> важливою складовою було не лише опанування традиційних технік (енкаустика, мозаїка, вітраж, майоліка, кераміка, гобелен, декорування соломною, емаль, різьблення), а й удосконалення технологій, що припускали співтворчість художника з технологами й інженерами, а також майстрами народного мистецтва – носіями традицій» [15, с. 251]. Авторка не згадує про ковальство та ювелірне

мистецтво які, зрозуміло, були яскравими носіями традицій тому, що станом на 1960-ті роки митців, які працювали у цих жанрах ще не було.

Друга половина 1970-х стає стартом розвитку художнього металу – ковальства як основної складової, ювелірного мистецтва як другорядної.

Українські ковалі ніколи не відходили від історичних традицій. Але період від кінця 1990-х і до революційних подій 2014-го характерний підвищеним інтересом до національної культури. Відбулася зміна поколінь. Діти митців, що ставали нонконформістами у 1970-х, вже були дорослими художниками у 2000-х. Якщо звернення до етнокультури й етнотрадицій в усьому світі окрім колишнього СРСР було нормальною реакцією суспільства у боротьбі з глобалізацією, в Україні цей процес носив ознаки національної самоідентифікації, а на період 1970-х – визвольної боротьби.

Техногенність в умовах сучасного ковальства відповідала усім світовим засадам і була широко застосована на великих ковальських підприємствах. І. Колосюк, директор ковальської фірми «Тантьєма» у 2006 році влучно висловив загальну думку виробників: «Щоб бути успішним сучасним ковалем, мало вміти вправно бити по ковадлу, треба бути і художником, і архітектором, і дизайнером інтер'єрів. Тільки в Києві існує близько 50 кузень. Та і технологія тут дещо відрізняється від прадідівської – сучасна заводська кузня використовує електрогорни, пневмо-молоти, електрозварювання» [13].

Представником етнографічного київського ковальства був і залишається Богдан Попов, який досліджує і пропагує ковальську справу у оригінальному виконанні твору засобами, що сягають у сиву давнину. Коваль Б. Попов не використовує жоден сучасний пристрій, а горно, інструменти і технології такі, якими користувалися ковалі у кузнях, що працювали у VI ст. нашої ери. Вироби майстра відповідають

артефактам, знайденим під час дослідження Трипілля, племен Чорноліської культури, «суботівських» знахідок.

Майстер показує наочно як на розплавлений метал наносився орнамент «бігучої спіралі», поперечні рубчасті пояски, ряди кіл та крапок. Його «історичне кування» збирає сотні глядачів. У такий спосіб митець веде просвітницьку діяльність і заохочує відвідувачів Музею народної архітектури та побуду на території якого є його кузня, вивчати історію власного народу. Діяльність Б. Попова є ще одним прикладом інновації, адже митець демонструє у реальному житті процес доведення наукової ідеї до стадії практичного використання, що приносить йому дохід.

Висновки. Бурхливий злет українського ковальства початку ХХІ століття, що увійде у історію мистецтва як часи «другого металевого відродження», при гальмується з 2013-го року до сьогодні. Пояснення просте. Нестабільність ринку, війна і пандемія корона вірусу сильно зменшать кількість замовлень, без яких професія коваля стає практично безсилою. Поодинокі творчі ковальські вироби братимуть участь у художніх виставках різних рівнів, але минулої могутності ковальського мистецтва уже не буде.

Станом на сьогодні практично кожне замовлення у кузні стає індивідуальним, бо їх кількість залишається сильно обмеженою. Нового розвитку здобуло етнографічне ковальство, що підтримане традицією старовинного промислу. Поява нових творів у царині художнього ковальства спонукає до більш глибокого дослідження і аналізу мистецтва кованого металу культурологами та мистецтвознавцями.

Література:

1. Городецький В.І. (2016). Основи ковальського мистецтва: навчально-наочний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 180 с.

2. Деревянко Н.В., Ковіня М.Д. (2012). Прикраси із археологічних колекцій передскіфського та скіфського періодів у фондівій збірці НІКЗ «Чигирин». URL: http://chigirinzapovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=172:-qq&catid=63:2012-02-09-08-34-00&Itemid=87 (дата звернення 01.10.2020).
3. Жоголь Л.Е. (1978). Декоративное искусство в интерьере общественных зданий. Киев: Будівельник, 103 с.
4. Жолтовський П., Зязєва Л. (1970). Художній метал. Історія українського мистецтва: у 5 томах. Київ: Київ, Т. 4, кн. 1, С.369–377.
5. Литвинчук Н.В. (2018). Україна, держава: ремесла та промисли [Електронний ресурс]. Енциклопедія історії України: Україна — Українці. Кн. 1. Київ: Наукова думка, 608 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=1.%204.%202 (дата звернення: 19.01.2020).
6. Марченков В. (1992). Ювелирное дело: практическое пособие, 3-е издание, переработанное и дополненное. Москва: Высшая школа, 256 с.
7. Могилевский В. Ю. (1992). Художественный металл в архитектуре Киева середины XVII — начала XX ст.: автореф. дис. ... канд. искусствоведения. Москва, 21 с.
8. Могилевський В. (1989). Від задуму до втілення. Київ: Радянська школа, 174 с.
9. Роготченко С. В. (2018). Деякі історико-мистецькі аспекти становлення українського ковальства. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. Харків, вип. 2, С. 93–101.

10. Роготченко С. В. (2017). Історичні шляхи розвитку художнього ковальства наприкінці ХХ та початку ХХІ сторіччя (До історії розвитку сучасного ковальського мистецтва України). *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: збірник наукових праць*. Харків, вип. 4, С. 66–70.
11. Роготченко С. В. (2020). Роздуми про «друге відродження» українського художнього ковальства 1970–2000-х років. *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: збірник наукових праць. Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України*. Київ, вип. 16, С. 182–185.
12. Семерак Г, Богман К. (1982). Художественнаяковка и слесарное искусство. Москва: Машиностроение, 232 с.
13. Синицька О. (2006). [Рубрика: Суспільство]. *День*, №19, С. 3.
14. Скуратівський В. Л. (2006). Культурна традиція . Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [веб-сайт]. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=51480 (дата звернення 20.03.2020).
15. Смирна Л. (2017). Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Київ: Фенікс, 480 с.
16. Старенький І. (2020). Скіфські прикраси. *Ключ. Кам'янецький часопис*. Рубрика: Істфакт. URL: <https://klyuch.com.ua/articles/history/skifski-pykrasy/> (дата звернення 20.03.2020).
17. Тупчієнко М. (2008). Сільське ковальство та народні уявлення про залізо на Кіровоградщині. *Народна творчість та етнографія*, №. 1, С. 91–97.

18. Ус. В. (2018). Художній метал у православних надгробках меморіального заповідника м. Києва. *Теорія і практика дизайну. Технічна естетика*, Вип. 15, С. 195–205.

19. Художнє ковальство України (2007). Кн. 1 : Відродження / автори вступних статей: О. Роготченко, В. Бурдук, І. Руденко. Донецьк : Регіон, 120 с.

References:

1. Horodetskyi V.I. (2016). *Osnovy kovalskoho mystetstva: navchalno-naochnyi posibnyk* [Fundamentals of blacksmithing: a visual aid]. Ivano-Frankivsk: Symfoniia forte [Ivano-Frankivsk: Symphony forte], 180 p. [in Ukrainian].

2. Derevianko N.V., Kovinia M.D (2012). *Prykrasy iz arkheolohichnykh kolektsii peredskifskoho ta skifskoho periodiv u fondovii zbirtsi NIKZ «Chyhyryn»* [Jewelry from the archeological collections of the pre-Scythian and Scythian periods in the stock collection of the NIKZ «Chyhyryn»] URL: http://chigirinzapovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=172:-qq&catid=63:2012-02-09-08-34-00&Itemid=87 [Accessed 01 October 2020] [in Ukrainian].

3. Zhogol' L.E. (1978). *Dekorativnoe iskusstvo v inter'ere obshhestvennykh zdaniy* [Decorative art in the interior of public buildings]. Kyev: Budivel'nik [Kyiv: Builder], 103 p. [in Russian].

4. Zholtoivskyi P., Ziazieva L. (1970). *Khudozhnii metal. Istoriiia ukrainskoho mystetstva: u 5 tomakh* [Artistic metal. History of Ukrainian art: in 5 volumes]. Vol 4, issue 1. Kyiv: Kyiv [Kyiv: Kyiv], PP. 369–377 [in Ukrainian].

5. Lytvynchuk N.V. (2018). *Ukraina, derzhava: remesla ta promysly. Entsyklopediia istorii Ukrainy: Ukraina – Ukraintsi* [Ukraine, state: handicrafts and trades. Encyclopaedia of history of Ukraine : Ukraine – Ukrainians]. Vol. 1. Kyiv: Naukova dumka [Kyiv: Scientific opinion], 608 p.

URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=1.%204.%202 [Accessed 19

January 2020] [in Ukrainian].

6. Marchenkov V. (1992). Uvelirnoe delo: prakticheskoe posobie, 3-e izdanie, pererabotannoe i dopolnennoe [Jewelcrafting: A Practical Guide, 3rd Edition, Revised and Expanded]. Moskva: Vysshaja shkola [Moscow: Higher school], 256 p. [in Russian].

7. Mogilevskij V. Ju. (1990). Hudozhestvennyj metall v arhitekture Kieva serediny XVII – nachala XX st.: Avtoref. dis. ... kand. Iskusstvovedenija [Artistic metal in the architecture of Kiev in the middle of the 17th – beginning of the 20th centuries: Abstract of Ph.D. dissertation of art history]. Moskva [Moscow], 21 p. [in Russian].

8. Mohylevskiy V. (1989). Vid zadumu do vtilennia [From conception to realization.]. Kyiv: Radianska shkola [Kyiv: Soviet school], 174 p. [in Ukrainian].

9. Rohotchenko S.V. (2018). Deiaki istoryko-mystetski aspekty stanovlennia ukrainskoho kovalstva [The some historical and art aspects of the development of the Ukrainian blacksmithing]. *Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti [Traditions and innovations in higher architectural and artistic education]*. Kharkiv [Kharkiv], issue 2, PP. 93–101 [in Ukrainian].

10. Rohotchenko S.V. (2017). Istorychni shliakhy rozvytku khudozhnoho kovalstva naprykintsi XX ta pochatku XXI storichchia (Do istorii rozvytku suchasnoho kovalskoho mystetstva Ukrainy) [History of the development of the artistic blacksmithing at the end of the XX – beginning of the XXI centuries (Up to the development of modern blacksmith in Ukraine)]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv: zbirnyk naukovykh*

prats [Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts'collection of scientific works]. Kharkiv [Kharkiv], issue 4, PP. 66–70 [in Ukrainian].

11. Rohotchenko S.V. (2020). Rozdumy pro «druhe vidrodzhennia» ukrainskoho khudozhnoho kovalstva 1970-2000-kh rokiv [Reflections are about the «second revival» of Ukrainian artistic blacksmith of 1970-2000-th.]. *MIST: Mystetstvo, istoriia, suchasnist, teoriia: zbirnyk naukovykh prats. Instytut problem suchasnoho mystetstva NAM Ukrainy [AHMT: Art, history, modernity, theory: collection of scientific works. Modern Art Research Institute of the Academy of Arts of Ukraine].* Kyiv [Kyiv], issue 16, PP. 182–185 [in Ukrainian].

12. Semerak G, Bogman K. (1982). Hudozhestvennaja kovka i slesarnoe iskusstvo [Artistic forging and metalwork art]. Moskva: Mashinostroenie [Moscow: Mechanical Engineering], 232 p. [in Russian].

13. Synytska O. (2006). Rubryka: Suspilstvo [rubric society]. *Den [Day]*, №19, P. 3, [in Ukrainian].

14. Skurativskiy V.L. (2006). Kulturna tradytsiia [Cultural tradition]. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy: elektronna versiiia. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy [Encyclopedia of Modern Ukraine: electronic version. Kyiv: Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine].* URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=51480 [Accessed 20 March 2020], [in Ukrainian].

15. Smyrna L. (2017). Stolittia nonkonformizmu v ukrainskomu vizualnomu mystetstvi [The century of nonconformism is in the Ukrainian visual art]. Kyiv: Feniks [Kyiv: Phoenix], 480 p. [in Ukrainian].

16. Starenkyi I. (2020). Skifski prykrasy [Scythian jewelry]. *Kliuch. Kamianetskyi chasopys. Rubryka: Istfakt [Key. Kamenets magazine. Rubric: Histfact].* URL: <https://klyuch.com.ua/articles/history/skifski-prykrasy/> [Accessed 20 March 2020] [in Ukrainian].

17. Tupchiienko M. (2008). Silske kovalstvo ta narodni uiavlennia pro zalizo na Kirovohradshchyni [Rural blacksmithing and folk ideas about iron in the Kirovograd region]. Narodna tvorchist ta etnografia [Folk art and ethnography]. Kyiv, issue 1, PP. 91–97 [in Ukrainian].
18. Us. V. (2018). Khudozhnii metal u pravoslavnykh nadhrobkakh memorialnoho zapovidnyka m. Kyieva [Artistic metal in the Orthodox tombstones of the Kyiv Memorial Reserve]. *Teoriia i praktyka dyzainu. Tekhnichna estetyka [Theory and practice of design. Technical aesthetics]*. Kyiv, issue 15, PP. 195–205 [in Ukrainian].
19. Khudozhnie kovalstvo Ukrainy [Artistic blacksmithing of Ukraine] (2007). Kn. 1: Vidrodzhennia [Vol. 1: Revival] / avtory vstupnykh statei [authors of introductory articles]: O. Rohotchenko, V. Burduk, I. Rudenko. Donetsk: Rehion [Donetsk: Region], 120 p. [in Ukrainian].

Citation: Svitlana Rohotchenko (2021). TRANSFORMATION OF TRADITIONAL CRAFT INTO MODERN ARTISTIC BLACKSMITHING. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 2(46). doi: 10.26886/2520-7474.2(46)2020.4

Copyright Svitlana Rohotchenko ©. 2021. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.